

МАТЕРІАЛИ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДРИ ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ З СЕКЦІЙНИМ КУРСОМ ЯК СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Филенко Б.М., Ройко Н.В., Бабенко В.І., Сидоренко М.І., Мед В.В.

Українська медична стоматологічна академія

Поряд із традиційними методиками викладання дисципліни необхідно широко впроваджувати і застосовувати результати власної наукової діяльності, що покращать запам'ятовування і відтворення пройденого матеріалу та дозволять формувати у студентів базові компетенції, які допоможуть у майбутньому їх використати для успішної діяльності в обраній сфері медицини.

Ключові слова: наукова діяльність, навчальний процес, мультимедійна презентація, лекція, практичне заняття, навчальні посібники.

Along with traditional methods of teaching the discipline, it is necessary to widely implement and apply the results of their own scientific activities, which will improve the memorization and reproduction of the passed material and will allow students to develop basic competencies that will help them in the future to use them successfully in their chosen field of medicine.

Keywords: scientific activity, educational process, multimedia presentation, lecture, practical training, teaching aids.

Професійна вища освіта, в тому числі й медична, постійно супроводжується розробкою і впровадженням нових дидактичних і технічних методів навчання студентів. Це диктується стрімким поповненням наукових знань і вдосконаленням техніки, що суттєво змінює зміст і характер діяльності лікаря. Рівень підготовки медичних кадрів має випереджати темпи розвитку медичної науки й охорони здоров'я. Проте інтенсифікація навчання можлива лише на основі використання досягнень науки, що логічно використовуються в педагогічному процесі [1].

У державній системі підготовки спеціалістів і магістрів медицини кафедра патологічної анатомії з секційним курсом має етап фундаментальні знання з морфологічних основ загальних патологічних процесів і хвороб. Завершальним етапом у цьому процесі є секційний курс, основний принцип якого – клініко-анатомічний аналіз. Останніми роками практична патологія збагатилася багатьма новими високоінформативними методами дослідження (імуногістохімічний, проточної цитометрії, метод гібридизації *in situ*, полімеразна ланцюгова реакція та ін.), без яких ні сучасний патолог, ні лікар будь-якої іншої спеціальності вже не уявляють повноцінного діагностичного процесу. З іншого боку, при переході до ринкової економіки необхідне обґрунтування раціонального їх застосування. Тому перед викладачами закладів вищої медичної освіти України постає важливе завдання: не лише навчити студентів традиційних методів дослідження, а й ознайомити з новими діагностичними техніками, пояснити їхнє значення при патологічних процесах.

Традиційними джерелами інформації для формування знань у сучасному ЗВО є підручник із певної дисципліни, навчальні посібники, лекції, методичні рекомендації, довідники, рекомендована література і періодичні видання. На жаль, у навчальному процесі не повністю використовуються фактичні матеріали й інформація, які є результатом наукової діяльності науково-педагогічних працівників. Натомість загальновідомо, що однією з форм реалізації результатів наукової діяльності є використання їх у навчальному процесі, про що дисертант надає відповідний акт упровадження в практичну діяльність і навчальний процес. Така форма впровадження науки в навчальний процес має потужний потенціал не лише в інформаційному, а й психолого-дидактичному аспекті.

В Українській медичній стоматологічній академії зібрано і систематизовано основні опубліковані праці за результатами наукових досліджень викладачів академії у вигляді Електронного архіву (репозитарію). Матеріали репозитарію можуть використовувати студенти і для самоосвіти, підготовки до занять із метою поглиблення знань і для виконання наукової роботи. Проте викладачі кафедри не зупинилися на внесенні публікацій до репозитарію, а використовують результати своїх наукових здобутків у повсякденній роботі зі студентами на практичних заняттях, лекціях, у створенні навчальних посібників. Основними напрямками наукової роботи на кафедрі є ембріональні аспекти розвитку захворювань щелепно-лицьової ділянки, вікові особливості нервової системи, морфологічні особливості пухлин різної локалізації, що широко використовуються в педагогічному процесі.

Усі навчальні кімнати кафедри патологічної анатомії з секційним курсом обладнані комп'ютерами і під'єднаними до них телевізорами. Тому на практичних заняттях відповідно до тематичного плану постійно використовуються мультимедійні презентації, які містять ілюстрації патологічних процесів і хвороб на організмі, тканинному і клітинному рівнях, що були отримані в процесі наукової та діагностично-консультативної роботи.

Макроскопічні зміни в органах сфотогографовані асистентами кафедри під час розтинів трупів. Презентація з використанням таких ілюстрацій доповнює колекцію препаратів музею кафедри. Це також має велике значення у зв'язку з труднощами виготовлення нових макропрепаратів, що регулюється на законодавчому рівні.

Для розбору і розуміння мікроскопічних змін при загальнопатологічних процесах і хворобах використовуються фото гістологічних препаратів із застосуванням рутинного методу фарбування гематоксиліном і еозином, а також різноманітних гістохімічних та імуногістохімічних методів. Це дає можливість розглянути зі студентами морфологічні зміни в тканинах і клітинах; пояснити значення сучасних методів морфологічного дослідження в діагностиці хвороб, що має особливе значення при злоякісних новоутворах.

Лекція як одна з основних форм донесення інформації, має на меті викладення навчального продукту, що доповнює підручник та інші навчальні видання. Виклад матеріалу лекції має бути демонстративним, що покращує засвоєння інформації [2]. Швидко доповнення і зміни лекційного матеріалу стали можливими завдяки мультимедійній техніці з використанням зображень сучасних методів дослідження, інформації з власної практичної діяльності й наукових здобутків викладача. Це стимулює студентів до пізнання науки і робить процес навчання продуктивнішим.

Крім того, широке використання здобутків наукової й практичної діяльності науково-педагогічних співробітників

кафедри допомагає у створенні навчальних посібників, які містять сучасну інформацію про досягнення медичної науки. За останні роки співробітниками кафедри було видано велику кількість навчальної літератури: «Загальна патоморфологія», «Спеціальна патоморфологія (базовий курс) для студентів стоматологічного і медичних факультетів», «Патологія статевої та ендокринної систем», «Патоморфологія основних захворювань щелепно-лицевої ділянки», «Атлас мікропрепаратів з патоморфології», «Практикум з біопсійно-секційного курсу», «Новоутворення щелепно-лицевої ділянки у дітей» та інші, які активно використовуються студентами в підготовці до практичних занять [3;4].

Висновки. Отже, з метою підвищення рівня знань здобувачів вищої медичної освіти, якості освітнього процесу необхідно поряд із традиційними методиками викладання широко впроваджувати результати власної наукової діяльності, спрямовані на покращення запам'ятовування і відтворення вивченого матеріалу. Це також дозволяє формувати в студентів базові компетенції, які допоможуть здобувати нові знання і вміння, а в майбутньому застосовувати їх для успішної діяльності в обраній сфері медицини.

Список використаної літератури

1. Методи оптимізації навчального процесу на кафедрі патологічної анатомії з секційним курсом ВДНЗУ «УМСА» / Н. В. Ройко, І. І. Старченко, С. А. Проскурня [та ін.] // Актуальні проблеми сучасної патологічної анатомії : матеріали наук.-практ. конф. – К., 2017. – С. 90-91.
2. Михайличенко О. В. Особливості проведення лекцій у вищому навчальному закладі / О. В. Михайличенко // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: зб. наук. праць / гол. ред. : М. Б. Євтух]. – К.: Київський національний лінгвістичний університет, 2010. – Вип. 41. – С. 26-31.
3. Атлас мікропрепаратів з патоморфології / І. І. Старченко, Б. М. Филенко, Н. В. Ройко та ін.; ВДНЗУ «УМСА». – Полтава, 2018. – 208 с.
4. Патоморфологія основних захворювань щелепно-лицевої ділянки / І. І. Старченко, Б. М. Филенко, В. В. Черняк. – Вінниця: Нова книга, 2019. – 124 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЕМОЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ДО САМОСТІЙНОЇ ПРАЦІ ЯК ФАХІВЦІВ НА РІВНІ МІЖНАРОДНИХ ВИМОГ

Хавалкіна Л. М., Удальцова-Гродзинська К. О., Тимошенко Ю. В.

Українська медична стоматологічна академія

Підготовка сучасного лікаря-стоматолога вимагає поєднання національної й європейської систем вищої освіти для оптимізації якості підготовки фахівця. Молоді лікарі мають взаємодіяти з хворими, колегами, керівниками, лікарями-інтерністами, медсестрами, пацієнтами; володіти прийомами ведення діалогу, уміти аналізувати результати досліджень, використовувати знання у своїй практичній діяльності.

Ключові слова: психоемоційна підготовка, лікарі-інтерн, пацієнт.

Training of a modern dentist requires a combination of national and European higher education systems to optimize the quality of specialist training. Young doctors should interact with patients, colleagues, supervisors, internists, and nurses, possess the techniques of a dialogue, be able to analyze the results of research, use the knowledge gained during training in their practical activities.

Keywords: psycho-emotional training, interns, patient.

Підготовка сучасного лікаря-стоматолога вимагає поєднання національної й європейської систем вищої освіти для оптимізації якості підготовки фахівця. Молоді лікарі мають взаємодіяти з хворими, колегами, керівниками, лікарями-інтерністами, медсестрами, пацієнтами; володіти прийомами ведення діалогу, уміти аналізувати результати досліджень, використовувати знання у своїй практичній діяльності.

Виховання особистості починається в родині, в період формування у дитини її психоемоційного типу, коли закладаються основні цінності: порядність, дбайливість, добросовісність, наполегливість, тактовність, вимогливість до себе, комунікабельність, відповідальність. Продовжується в школі й вищому навчальному закладі.

Перехід до платного стоматологічного лікування потребував суттєвих змін видів, тактики, стилю взаємодії з пацієнтами, нових технологій спілкування, що дозволяють уникнути психологічного дискомфорту [7]. У зв'язку з цим серед лікарів, із професійної й етичної точки зору, стала зростати конкуренція, «боротьба» за пацієнтів.

Мистецтво взаємодії стоматолога з пацієнтом – дуже складний, багатогранний процес, де лікар виступає не тільки як фахівець, який використовує свої знання і досвід для лікування, реабілітації й підтримки здоров'я пацієнта, а й як людина, яка аналізує процес лікування пацієнта в контексті морально-етичних, культурних, релігійних цінностей [1;2].

Для лікаря найважливішим є виконання професійної роботи: діагностика захворювання, визначення діагнозу, лікування, консультація. Лікар має бути зібраним, організованим, уміти вийти з будь-якої конфліктної ситуації незалежно від психоемоційного стану пацієнта, аби правильно встановити діагноз, призначити і провести лікування, вибравши з усіх можливих варіантів найефективніший. За необхідності надати невідкладну допомогу. Для цього лікар, незалежно від віку і досвіду, мусить постійно підвищувати свій професійний рівень знань і вмінн. Велике значення має і психоемоційна підготовка лікаря. Тому участь у семінарах, присвячених психологічним аспектам спілкування з пацієнтами і співробітниками, сприяє ефективнішій роботі працівників, підвищує репутацію й імідж лікаря, які безпосередньо залежать від задоволених пацієнтів.

Професійна діяльність лікарів-інтернів як майбутніх фахівців базується на високому рівні освіченості, професіоналізмі й культурі спілкування. Тому завдання викладачів кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів, крім забезпечення професійної підготовки на високому рівні, – спрямовувати і налаштовувати